

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-06-01
Besvaras senast
2026-06-17

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:532 FN:s resolution 194

När FN antog delningsplanen för Palestina, resolution 181, den 29 november 1947, utgjorde judarna omkring en tredjedel av befolkningen och ägde cirka 6 procent av marken men tilldelades ändå ungefär 55 procent av territoriet. Samtidigt hade den judiska befolkningen i början av 1900-talet utgjort endast 5–8 procent av invånarna i Palestina. För många palestinier framstod därför delningen inte som en rättvis kompromiss utan som en djupt ojämlig uppgörelse där en minoritet tilldelades merparten av landet.

FN:s delningsplan innebar att det brittiska Palestinamandatet skulle delas i en judisk och en arabisk stat, med Jerusalem under internationell kontroll. Men den palestinska staten som utlovades i planen blev aldrig verklighet. Kriget 1948 resulterade i stället till att Israel kontrollerade ett ännu större område än vad FN ursprungligen föreslagit.

Kriget fick katastrofala konsekvenser för den palestinska befolkningen.

Hundratusentals palestinier föredrevs från sina hem och blev flyktingar. Kort därefter antog FN:s generalförsamling resolution 194. I dess centrala paragraf 11 fastslås att flyktingar som vill återvända till sina hem och leva i fred ska tillåtas göra det så snart som möjligt och att de som inte återvänder ska kompenseras för sin förlorade egendom.

Sedan dess har resolution 194 blivit en av de viktigaste internationella referenserna för palestinska flyktingars rättigheter. Detta är inte en symbolisk skrivning utan en tydlig internationell princip enligt folkrätten. Trots detta har frågan förblivit olöst i över sju decennier, eftersom Israel hindrar palestinier från att återvända.

Det är också värt att påminna om Sveriges särskilda roll i denna historia. Den svenske FN-medlaren Folke Bernadotte arbetade för en rättvis lösning där palestinska flyktingars rättigheter skulle respekteras. För detta blev han mördad i tjänsten för fredens sak. FN resolution 194 med dess formulering om flyktingarnas återvändande bygger till stor del på de principer Bernadotte hade förespråkat.

Sverige har sedan dess ställt sig bakom FN:s resolution 194 och de principer som den uttrycker, och ändå, mer än 75 år senare, är denna rättighet fortfarande

ouppfylld. Miljontals palestinier lever kvar i exil. Israel fortsätter att förhindra återvändande, och omvärlden – inklusive Sverige – har i praktiken accepterat denna permanenta rättighetskränkning. Det handlar inte bara om en enskild resolution utan om en långvarig urholkning av folkrätten.

Detta gör den svenska regeringens hållning alltmer problematisk. Sverige lyfter ofta fram internationell rätt och att FN-resolutioner ska respekteras. Men när det gäller just resolution 194 har engagemanget varit påtagligt svagt. Att selektivt hänvisa till resolution 181 för att legitimera Israels tillkomst, samtidigt som man undviker att aktivt driva frågan om palestiniers rättigheter enligt resolution 194, är ett uttryck för dubbelmoral. Antingen står man upp för folkrätten i dess helhet – eller så undergräver man dess trovärdighet. Dessutom är det en grundläggande förutsättning för en tvåstatslösning.

Frågan är därför: Hur avser Sverige att verka för att FN:s resolution 194 upprätthålls? Hur hedrar vi arvet efter Folke Bernadotte om de principer han kämpade för och som senare skrevs in i FN:s resolutioner förblir ouppfyllda efter mer än 75 år?

Sverige har ett särskilt historiskt ansvar. Folke Bernadotte gav sitt liv i arbetet för en rättvis fred, och resolution 194 bär tydliga spår av de principer han försvarade. Att i dag nöja sig med retoriska hänvisningar till folkrätten, utan att omsätta dem i konkret politiskt tryck, är att svika både hans arv och de värden Sverige säger sig stå för.

Om regeringen menar allvar med sitt stöd för internationell rätt kan den inte fortsätta blunda för denna motsägelse. Det räcker inte att tala om principer – de måste också försvaras i praktiken. Sverige bör inte bara erkänna resolution 194 i teorin utan måste vara berett att agera i enlighet med den. Annars riskerar Sveriges röst i folkrättsfrågor att framstå som selektiv – och därmed förlora sin tyngd.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

1. Avser ministern att uppmärksamma FN:s resolution 194, och i så fall hur?
2. Avser ministern att verka för att palestinska flyktingar som vill

återvända till sina hem ska tillåtas göra det, och i så fall hur?

.....

Jamal El-Haj (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren